

Future Arctic Lives

Grønland

*Kåre Hendriksen og
Birgitte Hoffmann
Institut for Planlægning, Aalborg
Universitet*

Forskningsfelt – infrastruktur, erhvervsudvikling og levevilkår

Fokuserer på kystfiskeri:

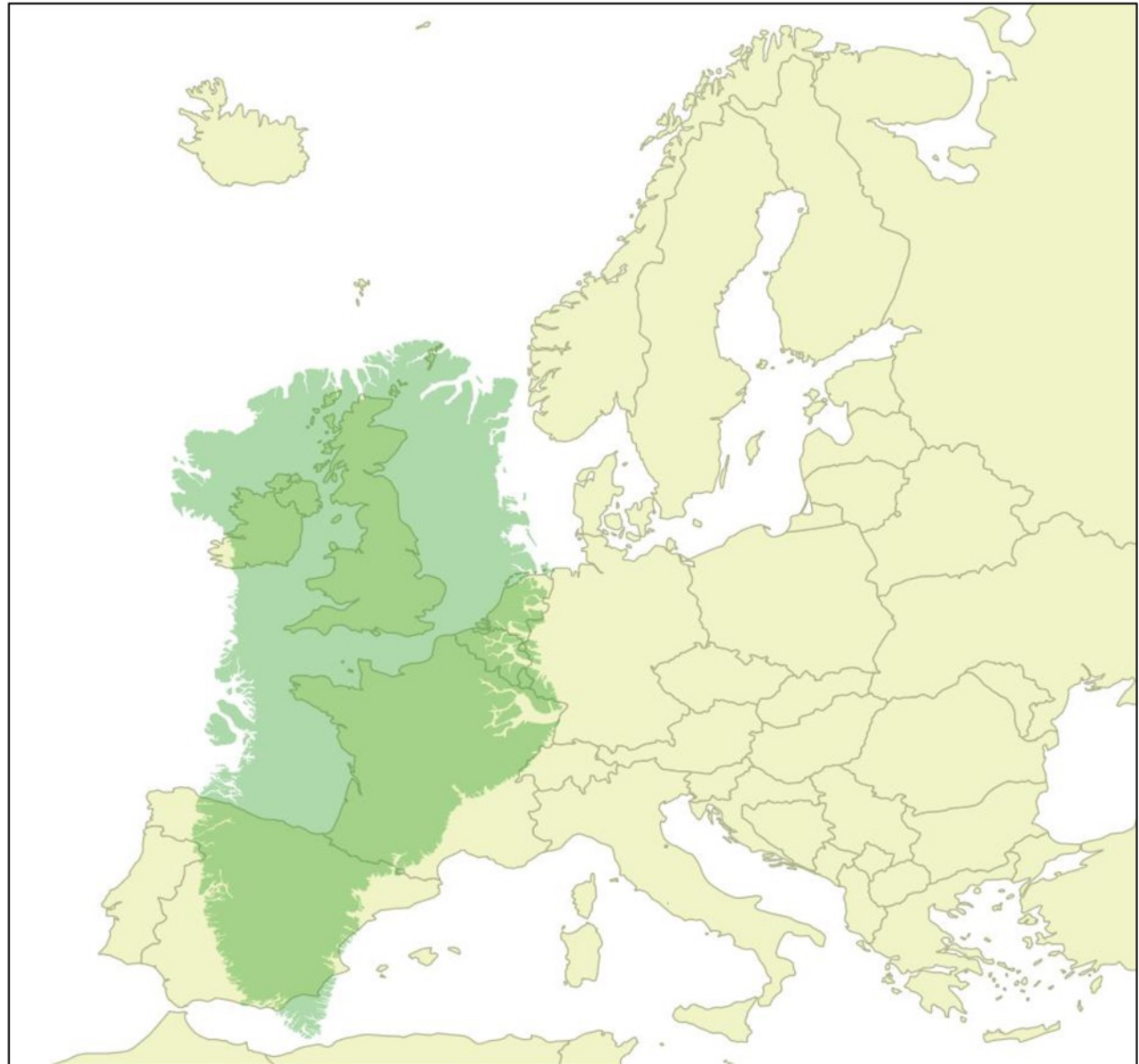
- Hvad karakteriserer Grønland
- Upernavik distrikt
- Forvaltningsområde 47
- Ændrede rammebetingelser

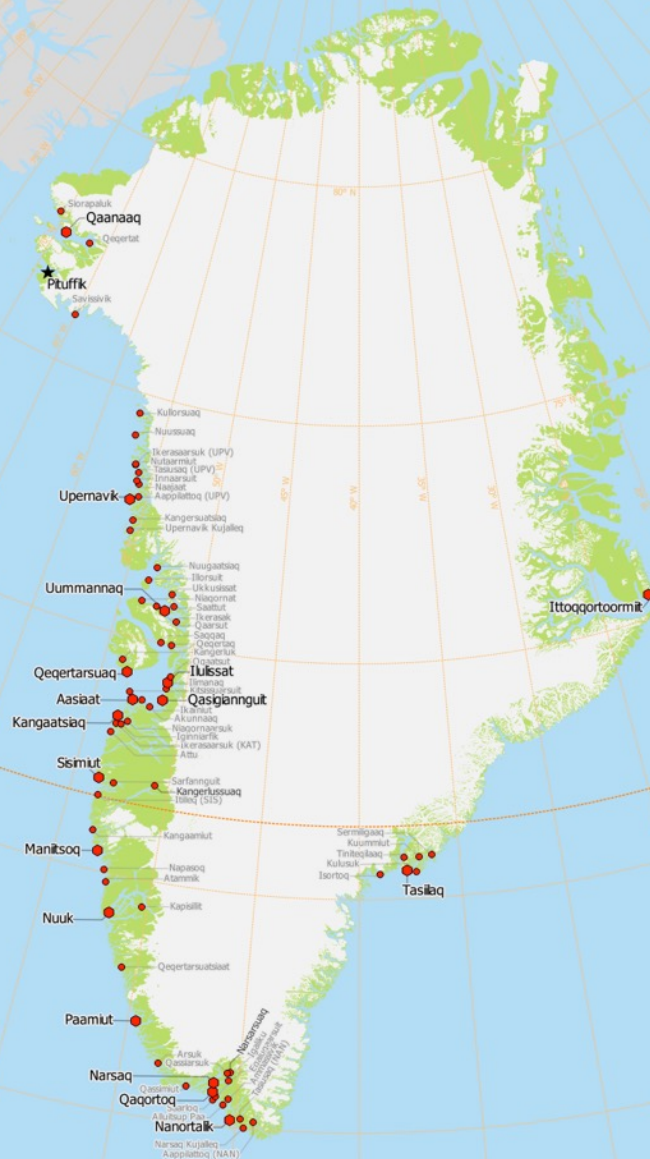
Grønland er ikke en ø

Centraleuropa
ca. 300.000.000
indbyggere

Grønland 56.000
indbyggere

Grønland er 71 øer

Ingen veje mellem bosteder

Ikke muligt at bo et sted og arbejde et andet

Hvert bosted egen el- og vandforsyning

Nordgrønland og østkysten kan kun besejles dele af året

Ø-drift

- Alle Grønlands bosteder er små

Selv Nuuk med 18.000 indbyggere er en lille by

Ø-drift

- Små ø-driftssamfund er afhængig af:
  - Stor import af næsten alt
  - Stor eksport – ofte uforarbejdede råvarer
  - Import af uddannet arbejdskraft
  - Eksperter kommer udefra og kender ofte ikke lokale forhold

Ø-drift

- Små ø-driftssamfund er afhængig af:
  - Stor import af næsten alt
  - Stor eksport – ofte uforarbejdede råvarer
  - Import af uddannet arbejdskraft
  - Eksperter kommer udefra og kender ofte ikke lokale forhold
- Markedsøkonomien er på mange områder ude af drift
- Der opstår naturlige monopoler
- Derfor kan Grønland ikke sammenlignes med Danmark, Norge eller Island

Grønland lever af fisk og rejer

- Fisk og rejer bidrager med 95% af den samlede eksportindkomst (2018)
- Rejer 45% (kyst 40%)
- Blåkeite (Hellefisk) 27% (kyst 50%)
- Torsk 8% (kyst 38%)

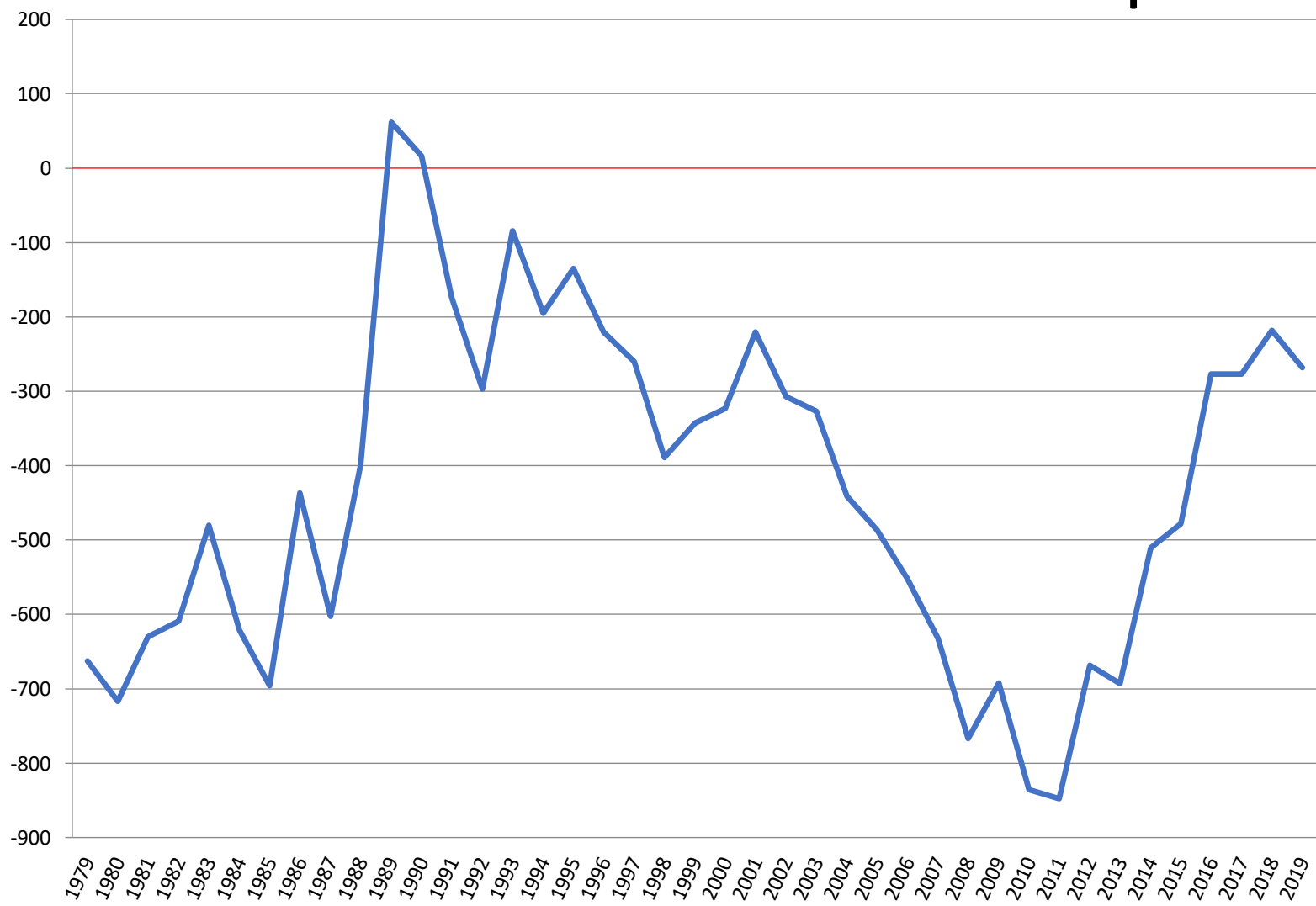

Begrænset forarbejdning

- Stor eksport af uforarbejdede råvarer
- Rejer 48%
- Blåkveite (Hellefisk 75%)
- Torsk 37%

Handelsbalance 1979 til 2019 i faste 1979 priser

Upernavik – et hellefisk (blåkveite) distrikt

Upernaviks 9 bygder

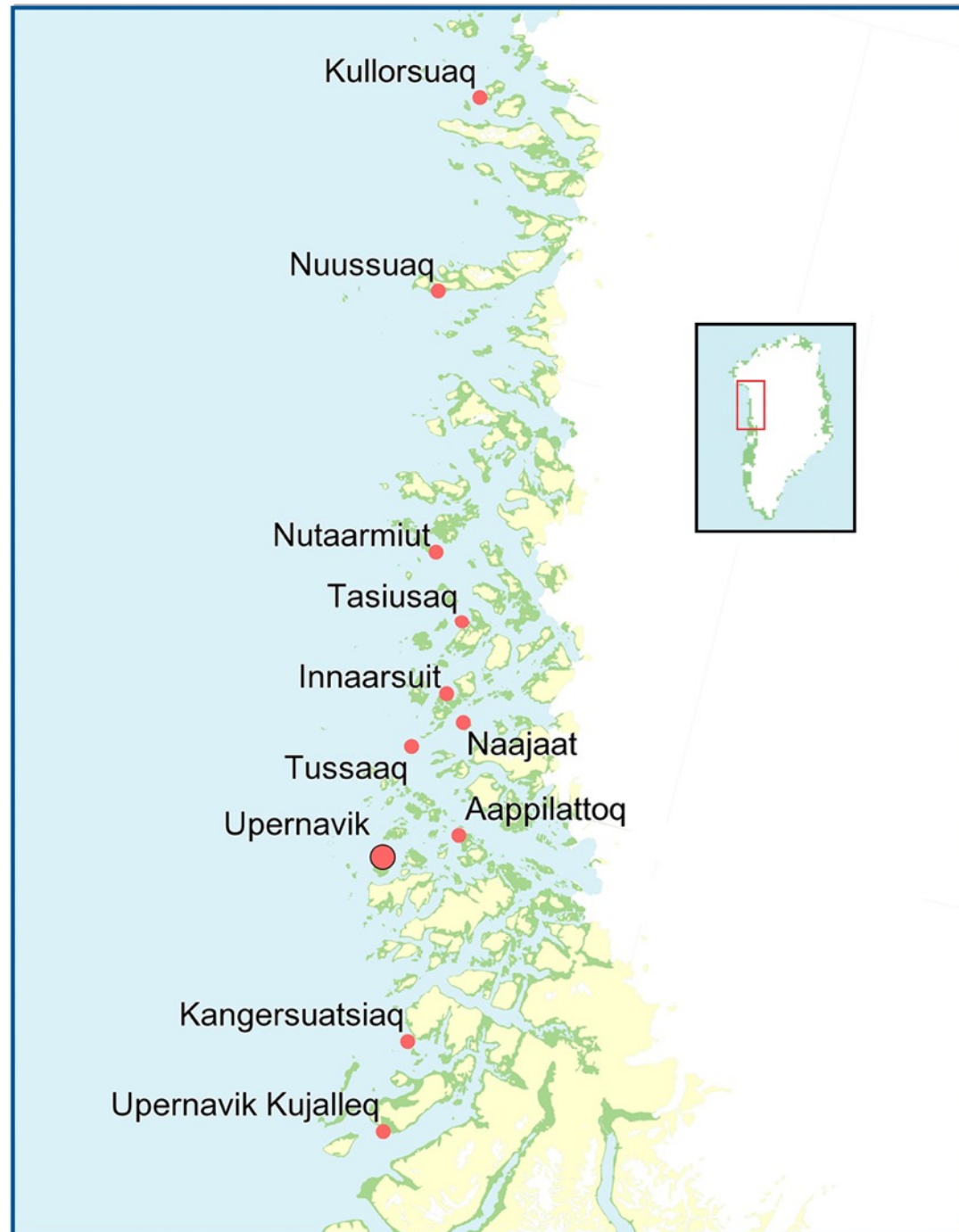
- Ca. 60% af distrikters 2.800 indbyggere bor i de 9 bygder
- Primær erhverv blåkveite (hellefisk)

Fiskefabrik i Upernavik og 7 bygder

Upernavik er et af de distrikter, der målt pr. indbygger har det største bidrag til eksportindkomsten

I flere bygder er husstandsindkomsten blandt landets højeste

Omtrent halvparten fiskes om vinteren

Men isen bliver tyndere

Mangel på infrastruktur

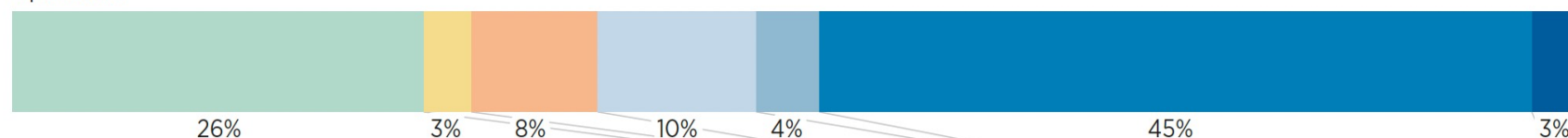
- Flere bygder har ikke tilstrækkeligt vand til forarbejdning af blåkveite (hellefisk)
- Gennemsnitligt vandforbrug pr. indbygger ned til 10 liter pr. dag
- 2 bygder har ingen vandforsyning
- Ingen bygder er kloakerede
- Svært at tiltrække arbejdskraft
- Gennem 10 år (2009 – 2019) har Selvstyret investeret 15 gange så meget i infrastruktur i Nuuk som i Upernavik – målt pr. indbygger

Fangst er en væsentlig del af eksistensgrundlaget

Erhvervsfordeling

Upernavik

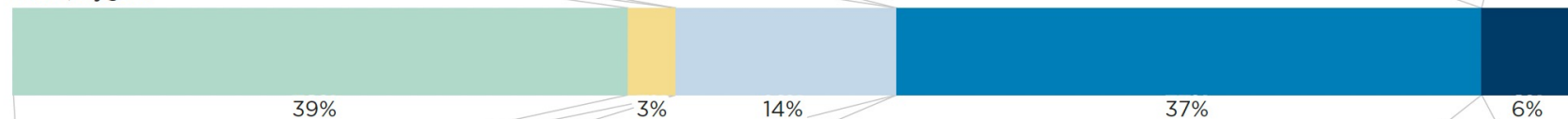
Upernavik, bygder

Nuuk

Nuuk, bygder

Grønland

- Land- og skovbrug og relateret industri
- Bygge- og anlægsvirksomhed
- Offentlig forvaltning og service
- Fiskeri og relateret industri og handel
- Engros- og detailhandel og rep. af motorkøretøjer
- Serviceerhverv
- Energi- og vandforsyning
- Transport og godshåndtering
- Andre brancher

Forvaltningsområde 47 (blåkveite)

Fiskerne må fiske blåkveite i alle de tre distrikter:
Diskobugten, Ummannaq og Upernavik

Kutterne har individuelle salgbare kvoter

Der er 1.030 jollefiskere, der fisker efter det
'olympiske princip'

Jollefiskernes indhandling 2020:

- 0 til 5 ton 22%
- 5 til 10 ton 17%
- 10 til 20 ton 28%
- 20 til 30 ton 17%
- Over 30 ton 16%

De fleste jollefiskere er fangere, der fisker for at supplere indkomsten

Fiskeriets struktur i Upernavik

Kvoten i Upernavik distrikt er 8.500 ton

- 45% til kuttere
- 55% til joller

Der er 380 jollefiskere i Upernavik distrikt

En stor del af kutternes kvote fanges af fiskere fra Diskobugten

Den biologiske anbefaling er 5.330 ton

Den nuværende kvote er ikke bæredygtig

Men fiskerne fra Upernavik distrikt fanger mindre end den biologiske anbefaling

Fiskerikommissionens anbefalinger

Fiskeriet skal koncentreres på færre enheder

En jollefisker skal mindst fange 33 ton blåkveite (hellefisk) for at være rentabel

Jollefiskeriet skal lægges om til individuelle salgbare kvoter

Antallet af jollefiskere reduceres fra 1.030 til 400 på fire år.

Anbefalingen udfordrer erhvervsstrukturen og bosætningsmønsteret i Upernavik distrikt

Qujanaq

karh@plan.aau.dk

